

* *

*

התמוטט הבסיס בביתנו. סימני המחלה נתבלטו יותר ויותר, ולמרות גבורתך והסתדלותך להעמיד פנים, שהכל כחורה - זחלו להם הפחדים ללב והקפידו... וחלא כך זוכרת אני אותך מאז ילדותי, כבר לאחר אבדן בריאותך הסלמה. בחיי יום-יום כלל לא העלינו על הדעת, שהנה קרבה והולכת שעת הפרידה...

אבא שלי החסון כל כך. צועד לו בפסיעות רחבות, וראשו אל מרום, ואף על פי כן, איס לא נעלם מעיניו בדרכו. נדיב לזולת. האם שמעתי אי-פעם מלת רעה מפיו על אחר? תמיד נכון היית לטרוח עוד ועוד במסירות ולמעלה מכוחותיך לצרכי הכלל: בפעילות חברתית במסק, בענייני התנועה, המפלגה. וכל זה לא הפחית במאומה את דאגתך למשפחה, לסבתא. אף נתת מכוחותיך המוגבלים לעידור הגינה ולהסקייתה - והכול כדי רק לא להפסיק להיות חיים של ממש באותן "שנות-המתנה", שניתנו לך, כדבריך, אחר התאונה הקשה בעבודתך בנהריים.

איך כאבת את כאב הבעיות של המסק, של המדינה, כאילו צרות פרטיות מסלך היו אלה. באורח-חיך נתת דוגמא וחינכת מבלי להרגיש בכך. תמיד אזכור אותך בשנות ה"ספל", כשנאלצת לעבור לסוג עבודה, שלא לפי נטיותיך וטעמך היתה, ולכן קשה היה לך, מבחינה נפשית, לעסותה. ואיך הקפדת, בכל זאת, על מילוי חובתך זו בדייקנות. לעולם לא הסלמת עם המסגרת הצרה לפעילות, שהותיר לך מצב בריאותך, אך תמיד מילאת בסקדנות מסגרת זו.

כרגיל חוססים אנו מהפרזות. ומן הצד השני קשה כל כך לומר מסהו, שלא ידחה ויחלש עם כתיבת הדברים. אף על פי כן, חייבת אני לומר את אשר עם ליבי.

מדור אחר היית, אבא, דור נפילים, דור של אנשים המוכנים תמיד לויתורים ומוצאים שמחה בהם; דור של אנסי חזון, סזרה להם קטנות. וכך היית עד יומך האחרון, וחלא זה הנפלא מכל. לא נתאבנו אצלך תכונות אלו ולא נשתמרו בזכרונות מימים עברו בלבד. זרים היו לך ולרוחך ציניות מפוכחת, ליגלוג "פיקח" או יאוש מדכך - תמיד המשכת לחלום בתום-לב, להדגיש את היפה והטוב סבתוך הקסיים, ולא התרחקת מן הבעיות, אלא ביקשה ללמוד אותן ולהתעמק בהן.

אבא, באופן פתאומי כל כך הלכת מאתנו, ולא ניתן לי להפרד ממך. הלוואי ויכולתי לסמוע מפיו עוד דברים שהרי עוד סיחות רבות נכונו בליבי אליך... תלמה.